
4 BABYSANG

10 KIRKEROTTENE

14 BOKANBEFALING

IKO-NYTT

{Nº 1/2019}

KIRKELIG PEDAGOGISK
SENTER

BESØKSADRESSE:

Colletts gate 43, Oslo

POSTADRESSE:

Postboks 2623 St. Hanshaugen
0131 OSLO

TELEFON: 22 59 53 00

E-POST: post@iko.no

www.iko.no

DIREKTØR: Marianne Uri Øverland

STYRELEDER: Ludvig Bjerkreim

I REDAKSJONEN: Annbjørg Dalland,
Marianne Uri Øverland og Ingrid Fjeld

FORSIDEFOTO: iStock

LAYOUT: Strøk Design, strokdesign.no

TRYKKERI: Merkur Grafisk AS

I 2019 kommer IKO-nytt ut tre ganger.

ISSN: 0800-2649

BANKGIRO: 3000 15 03827

{Følg oss på}

FACEBOOK!

@IKOkirkeligpedagogiskenter

Trykksak
2041 0672

Kjære lesere av IKO-nytt

På begynnelsen av dette året sendte vi ut en brukerundersøkelse til alle dere som mottar bladet. Takk for gode og konstruktive tilbakemeldinger. Blant innspillene var det blant annet ønske om bokanbefalinger. Dette tar vi til følge og begynner med det allerede i denne utgaven. På side 14 finner dere en bokanbefaling fra forlagssjefen, Heidi J. Andersen, på boka *Akim løper*. I tillegg finner dere en presentasjon av flere nye produkter på side seks og sju.

IKO jobber hele tiden med å utarbeide gode kurs og godt materiell for dere som jobber med trosopplæringsarbeid blant barn og unge. For å få til dette er vi avhengige av innspill fra dere som arbeider i felten, frivillige og ansatte. Dere vet hva som er behovene og hva dere savner av materiell. Å være på kurs handler ofte om erfaringsdeling, fra kursholder og fra de andre deltakerne. Det er også inspirerende å se hva andre har fått til. I IKO-nytt ønsker vi å peke på steder hvor vi opplever at tiltak fungerer, som babysangarbeidet i Hol. Dere kan lese om det på side fire og fem.

I forrige leder skrev jeg om Dåpsklubben Tripp Trapp. I år er det 20 år siden IKO overtok klubben. Neste nummer av IKO-nytt vil være et temanummer der vi gir et tilbakeblikk, og, ikke minst viktig, perspektiver på hva klubben kan bety framover. Vi arbeider grundig med å lage produkter av høy kvalitet til hjelp for trosopplæring i hjemmet, både for de barna som er døpt, og for de som av ulike grunner ikke er døpt.

Å leve i skiftende årstider er en gave vi som nordboere er gitt. Nå kommer lyset, fuglekvitteret og sildrende bekker. God vår!

Marianne Uri Øverland
Marianne Uri Øverland

Direktør

Korset og sommerfuglen i kirken

En søndag i mars ble store og små som skulle på gudstjeneste i Oppegård møtt av en stor sommerfugl i kirkedøren. Hva kunne det bety?

TEKST OG FOTO: Anne-Brit Lillethun Johansen

Videre inn i kirken fulgte flere sommerfugler, lys, vann og bilder av kors og fisk. De ulike bildene og figurene preget hele gudstjenesten, for denne formiddagen var temaet «kirkens mange symboler».

Det var prest Christina Thaarup som hadde ansvar for opplegget i Øståsen kirke, metodistkirken i Oppegård. Gudstjenesten var bygget opp med utgangspunkt i boken *Korset og sommerfuglen* (IKO-Forlaget, 2017).

Under prekenen deltok også medlemmer fra menigheten. Det var hengt opp konvolutter rundt om

i kirken som de hentet ned under prekenen, og i disse fant de bilde av et kors og litt informasjon om korset. Bildene ble også vist på veggen, slik at alle kunne se.

Barna fikk små klistremerker med sommerfugler, og de fikk tegne og fargelegge enda flere symboler hentet fra boken.

Ønsker du å bygge opp en gudstjeneste som fokuserer på symboler? Du finner mange gode tips til dette i boken *Korset og sommerfuglen*, som er skrevet av Kristin Molland Norderval.

BARNA BLIR MED

I Hol opplever menighetene at lavterskeltilbud som babysang får barnefamilier til å bli med videre i trosopplæringsarbeidet.

VIDERE

TEKST: Annbjørg Dalland

FOTO: Illustrasjonsbilder fra
Hol kirkelige fellestråd

– Jeg vet at vi når et bredt publikum, siden de fleste som kommer på babysang ikke er aktive i menigheten fra før av, forteller Anne-Kristin Solberg. Hun jobber med trosopplæring i Hol kirkelige fellestråd, og har vært ansvarlig for babysang siden 2017.

Hver uke arrangeres det babysang i Geilo kulturkyrkje. Her er det ingen påmelding, ingen oppmøteplikt og ingen betaling, og det er blitt et populært tilbud for småbarnsfamilier.

– Vi ser at utviklingen er bra. Mange av mødrene er her med sitt andre barn, sier Solberg.

I 2018 var 24 babyer med på babysang, som blir arrangert inne i kirkerommet. Antallet varierer fra gang til gang, men det er alltid god stemning, om det er fem eller elleve samlet.

DEN POSITIVE OPPLEVELSEN ER VIKTIG

Solberg ser at et lavterskeltilbud som dette, fort bærer frukter i lokalsamfunnet.

– Da vi hadde utdeling av 4-årsboka i 2018 var det uvanlig mange som kom til kirken, og det viste seg at de fleste av dem hadde vært med på babysang her i kommunen, sier Solberg.

Flere av familiene hun snakket med mente at den positive opplevelsen med babysang hadde vært en medvirkende årsak til det gode oppmøtet med fireåringer.

– De voksne hadde blitt godt kjent med hverandre, og opplevde at det var stor takhøyde i kirken. Det var for eksempel ingen krav til at barna måtte være døpt, forklarer Solberg.

JUNGELTELEGRAFEN

Menigheten har god kontakt med helsestasjonen i kommunen, og markedsfører babysang-samlingene både der, på Facebook og med plakater rundt omkring. Solberg tror det er slik de klarer å nå så mange, som ikke ellers er vant til å gå i kirken.

– Også fungerer «jungeltelegrafene» godt. Det blir pratet om hvor koselig det er på babysang, legger hun til.

AKTUELLE BØKER

Kjente bibeltekster med kraftige bilder

Forfatter og illustratør Cynthia Rylant har utviklet en egen måte å gjenfortelle bibelfortellinger på. Hun har tatt kjente tekster fra *King James Bible* og kombinert disse med runde, kraftige bilder. Stilen kan virke folkloristisk med sin voldsomme fargebruk. Samtidig er utvalget av tekster og motiv minimalistisk og enkelt.

I begynnelsen

Skapelsen slik den er fortalt i 1. og 2. Mosebok.

Forkynneren

Tekst fra Forkynneren kapittel 3: Alt har sin tid.

Fødelsen

Juleevangeliet gjenfortalt med utgangspunkt i gjeterne. Så et hopp med utdrag fra Bergprekenen.

BIBELFILM FOR DE MINSTE BARNA

Sammen med Jesus

15 korte filmsnutter med kjente Jesusfortellinger, der tekst og illustrasjoner er hentet fra boka *Sammen med Jesus* av Tor Ivar Torgauten. Rolige fortellinger med enkle animasjoner, som passer godt til kveldsstund med barna. 25 minutter.

NOE Å GJØRE I PÅSKEN

Påskan med klistremerker

Påskefortellingen med store og fargeglade bilder. Her er vi med fra Jesus rir inn i Jerusalem på Palmesøndag, til han viser seg for disiplene etter oppstandelsen. To sider med klistremerker som skal limes inn i de ulike fortellingene. Tre til sju år.

Min første påske Fargeleggingsbok

Inneholder påskefortellingen og 15 helsides illustrasjoner som skal fargelegges. En kort tekst til hvert bilde. Fra fem år.

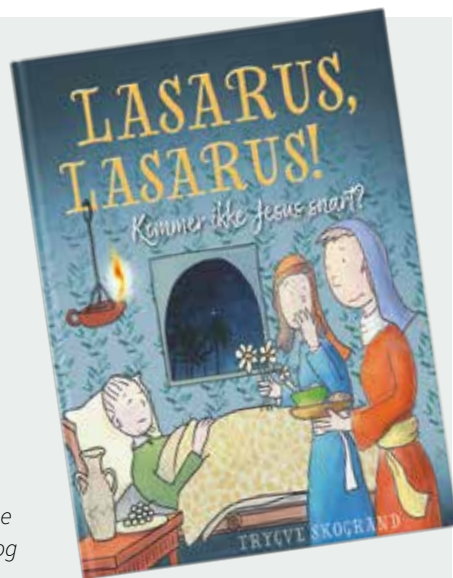
Lasarus, Lasarus! Kommer ikke Jesus snart?

«Jeg heter Lasarus. Jeg bor i den lille landsbyen Betania sammen med de to søstrene mine, Marta og Maria ...» Slik begynner denne bildeboka, hvor de tre søsknene – og Jesus – forteller hva som skjedde da Jesus vekket Lasarus opp fra de døde. Boka passer for barn i småskolen.

Det er **Trygve Skogrand** som har laget denne boka. Han er bildekunstner, barnebokfatter og bokdesigner. Her er hans tanker om boka:

Jeg har selv vokst opp med mange brødre og søstre, og synes det er fascinerende hvordan søsken får hver sin rolle i flokken: En blir dyktig og lydig, en annen snill og fredsskapende, en tredje kanskje rebell og regelbryter. Jeg ser for meg at det er slik også hos Lasarus og søstrene hans. I denne boken møter de på hvert sitt vis en av livets største utfordringer: døden.

Omsorg, bibel, kjærlighet og lederskap

Hvordan blir stemningen når godt over hundre engasjerte styrere fra barnehager med kristent verdigrunnlag samles til faglig utbytte over to dager?

TEKST OG FOTO: Annbjørg Dalland

Mer enn 130 barnehagestyrere kom reisende fra hele landet da IKOs styrerkonferanse ble arrangert i januar.

Konferansen gikk over to dager, fylt med faglige og inspirerende foredrag for deltakerne. I løpet av gode pauser fikk de også besøkt utstillere, med relevante tilbud og faglige innspill.

BREDT OG FELLES ARRANGEMENT

Konferansen arrangeres annen hvert år av Barnehageforum, som er et nettverk for organisasjoner som driver barnehager med kristent verdigrunnlag. Forumet ledes av IKOs barnehagekontor. Barnehagekontoret ledes av rådgiver ved IKO – Kirkelig pedagogisk senter, Helene Horsfjord, som begynte i stillingen høsten 2018. Hun hoppet rett inn i arbeidet med å arrangere denne konferansen.

– Det er en veldig givende og utfordrende jobb. Med denne konferansen har jeg etter kort tid i arbeidet med IKOs barnehagekontor fått møte mange av våre medlemmer og fått gode innspill til det videre arbeidet på barnehagekontoret. Det var selvfølgelig skummelt å hoppe rett inn i arbeidet med et så stort arrangement, men jeg fikk en god start, og er klar for å arbeide videre for barnehager med et kristent verdigrunnlag.

MIN BIBEL, BARNAS BIBEL ELLER BIBELEN?

Hvordan ser barnehagens bibel ut? Det var den røde tråden i foredraget til IKO-rådgiver Ingunn Aadland. Hun har en doktorgrad innen Det gamle testamente, og forsker blant annet på Bibelen som ressurs for livstolkning, og på barnebibler. Aadland har gjort en undersøkelse blant barnehager med kristent verdigrunnlag, om hvordan de bruker Bibelen og bibelfortellinger i barnehagen, og hvilket utvalg av bibelfortellinger de bruker. Flere av deltakerne på konferansen var blant dem som hadde svart på undersøkelsen.

Hvilke bibeltekster preger vår formidling, hvordan påvirker vi bibelfortellingene som formidles? Og hva gjør dette med vårt syn på Bibelen? Undersøkelsen viste at det var mange likheter mellom barnehagene og deres utvalg av bibelfortellinger, selv om begrunnelsen og refleksjonen rundt utvalget kunne variere. Dette engasjerte deltakerne.

«Hvordan ser barnehagens bibel ut?» var den røde tråden i foredraget til IKO-rådgiver Ingunn Aadland.

Foredragsholder Ragnhild Nilsen holdt et personlig foredrag om lederskap og medarbeiderskap.

PERSONLIG OM LEDERSKAP

Foredragsholder Ragnhild Nilsen valgte å gå veldig personlig i foredraget sitt. Og gjennom nære, personlige fortellinger om gjenkjennelige historier fra oppveksten på Sørlandet, engasjerte hun deltakerne i tanker om lederskap og medarbeiderskap. Nilsen er utdannet innen pedagogikk, musikk, psykologi, ledelse innovasjon og entreprenørskap, og har blant annet grunnlagt to barnehager. Hun har skrevet flere bøker, blant annet «Perledykkeren – om å finne sine talenter og bruke dem».

FAGLIGE INPUT SAMMEN MED ANDRE BARNEHAGER

Blant deltakerne er det både enkeltstående barnehager, barnehager med felles eierorganisasjon og åpne barnehager. Barnehagene er tilknyttet ulike organisasjoner og trossamfunn. For flere av deltakerne er IKOs styrerkonferanse ikke bare et sted for å få faglige foredrag, men like mye en arena for å møte styrere fra andre barnehager i lignende situasjoner og bygge nettverk.

– IKO er viktig!, presiserer en deltaker på vei ut, og takker for en god og variert konferanse.

Menighetspedagog Guro Lundby har tatt bilde av seg selv sammen med Kirkerottene hver gang de har vært på turné til kirkene i Hamar. Her er en «selfie» fra de siste fire årene.

Kirke rottene

Sesongen er i gang, og Kirkerottene er igjen på turné rundt om i hele landet. Årets aller første forestilling var i Hamar og Storhamar kirke. Der var det også duket for en litt spesiell feiring.

TEKST: Annbjørg Dalland FOTO: Privat

- Vi hadde en stor jubileumsfeiring med marsipan-kake til alle sammen. Det er nemlig femte år på rad at Kirkerottene kommer til oss, forteller Guro Lundby. Hun er menighetspedagog i Hamar domkirke og Vang menigheter.

Alle fire-, fem- og seksåringer ble invitert til forestillingen, hvor det var servering av pølser, saft, rottebæsj – og ikke minst jubileumskake. Kirkerottene hadde to forestillinger, med til sammen godt over 250 oppmøtte. Og det var kake til både store og små.

– I tillegg har vi hatt filmkvelder i flere kirker uken før, hvor barna fikk popkorn og rottebæsj, og fikk varmet opp til forestillingen, forteller Lundby. Hun tror Kirkerottene blir så godt tatt imot fordi det er lavterskel, gøy og annerledes.

I ÅR ER LEA MUS MED

I år er det akkurat ti år siden Kirkerottene begynte å samarbeide med oss på IKO, og har turnert hvert år siden. Kirkerottene besøker kirker over hele landet med teaterforestillinger for barn mellom tre og seks år. Teateret legger opp til en treårs-syklus, der forestillingene ruller med tre års mellomrom.

I år er Kirkerottene på turné sammen med Lea Mus. Denne forestillingen handler om at Lea Mus har rotet seg bort fra familien sin. Kanskje Kirkerottene kan hjelpe? Og Kari prest må finne tøysauen som er blitt borte.

FORTSATT LEDIG I HØST

I 2018 gjennomførte Kirkerottene 55 forestillinger rundt om i hele landet, da med forestillingen «Kirkerottene og Kattunge». Og denne våren blir ikke mindre travel for Kirkerottene. De skal ha 30 forestillinger før sommeren rundt om i landet. Og i skrivende stund legges planene for høsten 2019. Der er det en god del forestillinger som allerede er bestilt, men det er fortsatt ledige dager.

Vi ser at menigheter samarbeider om å sette opp forestillinger. Dette er bra! Da blir både utgifter til forestilling og reise redusert. Det kan være lønnsomt å samarbeide med flere menigheter om tid for forestillinger. På den måten går det an å legge opp en lur reiserute, og dermed spare inn litt penger på reisen.

Ønsker du besøk av Kirkerottene til din menighet? Kanskje er det allerede planlagt en turné til ditt nærområde? Ta kontakt, eller sjekk ut turnélistene og oversikten over ledige datoer på iko.no/kirkerottene.

Kirkerottene heter Vesle og Fredo, og i år har de med seg Lea Mus på turné.

Bli medlem i IKOs barnehagekontor!

Jobber du i en barnehage med særlig formål, en menighets- eller organisasjons- barnehage for eksempel? Da kan du være medlem i IKOs barnehagekontor.

SOM MEDLEM ER DU en del av noe større, og har en faglig støtte i ryggen.

IKOs BARNEHAGEKONTOR er her blant annet for å kunne hjelpe dere i spørsmål om formidling av kristen kulturarv og bibelfortellinger i barnehagen. Vi kan bidra med rådgivning ved markeringen av høytider, og ellers være med å styrke personalets kompetanse. Hvordan samarbeider man for eksempel best mulig med lokal kirke og menighet?

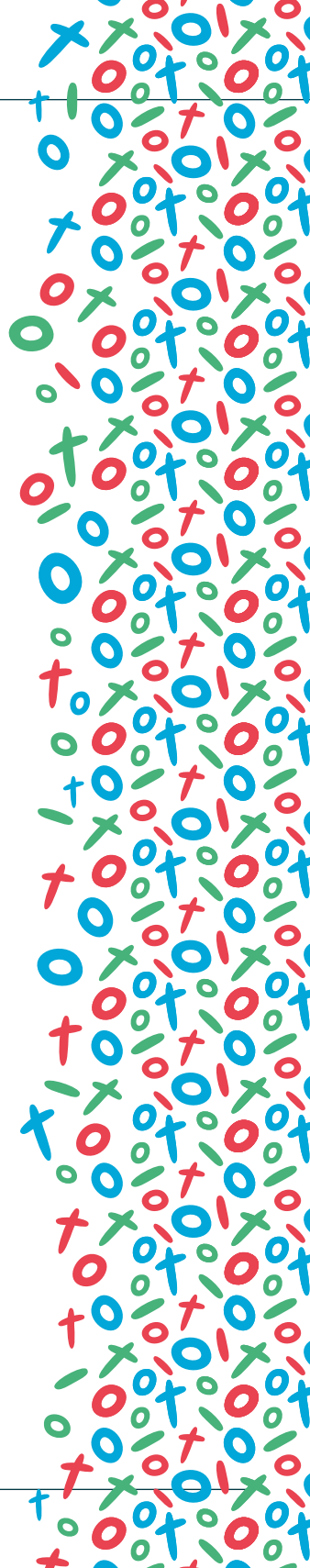
I TILLEGG JOBBER IKOs barnehagekontor med rammeplanens fagområde *Etikk, religion og filosofi*, og med politisk påvirkningsarbeid i aktuelle saker. Vi håper også barnehagekontoret kan være en støttespiller til å danne nettverk for organisasjoner og kirkesamfunn som driver barnehager med særlig formål, og kanskje spesielt for enkeltstående barnehager, med de praktiske utfordringene det medfører å stå alene.

NYTT AV ÅRET er at medlemsbarnehager også blir oppdatert med nyheter fra IKO-Forlaget. For i tillegg til å få rabatt på alle IKO-Forlagets bøker, vil alle medlemsbarnehager motta bokpakker jevnlig, med bøker spesielt plukket ut for å være egnet til bruk i barnehager.

IKOs BARNEHAGE-
KONTOR

*Les mer om priser og hva som
inngår i et medlemskap på iko.no*

NYTT OM IKO-FOLK

FØRSTE FEBRUAR sa vi på IKO velkommen til vår nye forlagsredaktør, Arild Rossebø.

HAN KOMMER FRA en stilling som redaktør i barne- og ungdomsavdelingen på Gylden-dal. Tidligere har han jobbet som konsulent i forlagsbransjen og vært rådgiver i organisasjonen Leser søker bok, som arbeider med tilrettelagt litteratur. Han er forfatter av barnebøker, har pedagogisk utdanning og er en ihuga rullebrett-entusiast.

TIL ETTERTANKE

Hender til velsigning

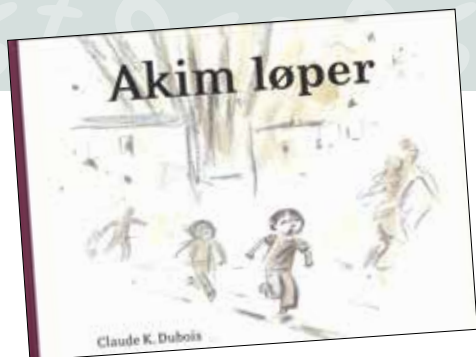
TEKST: Ludvig Bjerkreim

Prost i Sandnes og styreleder for IKO

Eg skal aldri gløyma samlingsstundene me hadde med SFO i Tananger menighet. Kyrkjelyden hadde eigen SFO. Ei gong i veka var det samlingsstund i kyrkja. Me fortalde, song og hadde alltid tid til spørsmål frå barna, og me slutta av med velsigninga kvar gong. Det var ei sterk oppleving å sjå barna rekke fram hendene sine som eit teikn på at dei tok i mot velsigninga.

Då Jesus møtte læresveinane etter påske, viste han dei hendene og føtene sine. (Luk 24,40) Han ville forsikra dei om at han var levande, ekte, sann og verkeleg. Men eg tenkjer meg at han viste dei hendene sine for å minne dei på korleis han hadde brukt hendene sine dei tre åra dei hadde vore saman: Han la hendene på sjuke og rørte ved barna og velsigna dei. Han løfta brød og fisk mot himmelen og han tok brød og vin i hendene sine og velsigna dei. Siste gongen dei såg Jesus, løfta han hendene sine og velsigna dei. *“Medan han velsigna dei, skildest han frå dei.”* (Luk 24,51)

Eg ynskjer at Jesu kyrkje skal bruke hendene sine slik han gjorde det. Me skal veraause med å velsigne barna og dei unge. Helst frå dag ein, kan me legge hendene på barna og lyse Herrens velsigning over dei. Det er ein viktig skatt me forvaltar og det er ein viktig skatt for barna å få med seg.

Akim løper

av Claude K. Dubois

Anbefalt av forlagssjef Heidi J. Andersen

Barn på flukt. Redde og sårbare. Forfulgt og utnyttet. Det har skjedd gjennom alle tider, og er fortsatt aktuelt. Boken *Akim løper* er en illustrert fortelling om en gutt som flykter fra krig. En sterk historie, formidlet med varme og kjærlighet. Et tema vi inderlig skulle ønske ikke var aktuelt mer, men som er det likevel. Dessverre. Jeg anbefaler *Akim løper* fordi den tar opp et viktig tema og formidler håp midt i håpløsheten.

Akim løper egner seg for barn fra ca. 7 år og oppover. Barnepsykolog Magne Raundalen har også laget en veileder til den voksne om hvordan man kan snakke med barn om vanskelige tema. Den finner du digitalt på iko.no i nettbutikken når du søker på «Akim løper» (gratis).

Prismet 1-2019 – årgang 70

Livsmestring

- Livsmestring
Av Gunnfrid Ljones Øierud [Leder]
- En anonym minoritet i klasserommet?
Kristne elever i skolens religionsfag
Av Ola Erik Domaas [Forskning]
- Innenfra eller utenfra, faglig eller personlig?
Perspektiver i religions- og livssynsundervisningen
belyst ut fra internasjonal debatt
Av Levi Geir Eidhamar [Forskning]
- Hvordan kan vi lære barn å mestre livet?
Av Anne Greve [refleksjon]
- Fragmentering og disharmoni, eller helse og livsmestring?
Av Guro Hansen Helskog [refleksjon]
- Livsmestring i kirke og skole. Å kunne møte livet i gode og onde dager
Av Kari Jordheim [refleksjon]
- Tove Nicolaisens tre fremstøt
Av Geir Winje [Aktuelt]
- Heid Leganger-Krogstad – en vidtfavnende religionsdidaktisk forskningsinnsats
Av Elisabet Haakedal [Aktuelt]
- Geir Winje (red.), Halldis Breidlid, Lena Lybæk og Ådne Valen-Sendstad. Grunnleggende felles verdier? Menneskerettigheter og religionspluralisme i skolen. Anmeldt av Anders Aschim [Bokmelding]

LES
PRISMET GRATIS
PÅ NETT!

Å være menighets- eller organisasjonsbarnehage i praksis

1. og 2. april 2019 IKO, Oslo

To kursdager for ansatte i barnehager:

1. april: Barnehagens samarbeid med lokal menighet

Med **Eldbjørg Leinebø Ekre, Helene Horsfjord** m.fl

2. april: Bibelfortellinger i barnehagen

Med **Anne Kristin Aasmundtveit** og **Ingunn Aadland**

Bibel og livsfortelling

9. mai 2019 IKO, Oslo

Hva har fortellingen om Jesus som 12-åring å si for dagens 12-åringer? På hvilken måte har Bibelen betydning for et voksende barn? På kurset ser vi nærmere på blant annet Jesu barndomsfortelling og Jobs bok, og drøfter hvordan bibelfortellingene kan være en ressurs for livstolkning for barn og unge i dag.

Med **Per Kristian Sætre** og **Ingunn Aadland**.

Trosopplæring for voksne

10. mai 2019 IKO, Oslo

Dagen tar for seg både innhold og arbeidsmåter for trosopplæring for voksne i en folkekirkelig kontekst: Et «kursholderkurs» med ressurser for samlinger for både konfirmantforeldre og andre.

Med **Trond Skard Dokka, Marita Sivertsen,**

Hallvard Mosdøl og **Kristin Frydenlund** m. fl.

Åpen fagdag: Barnet i Bibelen og barnebibelen

29. mai 2019 IKO Oslo

Framlegg frå prosjektet «Bibel i trusopplæringa».

v/ **Anna Rebecca Solevåg, Ingunn Aadland** m. fl.

Teaterverksted

5.-6. september 2019 IKO, Oslo.

Kurset handler om å formidle tro til barn 0–5 år gjennom barneteater. Det blir gitt en grundig innføring i hvordan lage teater i egen menighet.

Med **Elin Overland, Tone Louise Stranden** m. fl.

Trosopplæringskonferansen 2019

6. november 2019 Gardermoen.

Hold av datoen allerede nå.

Tema for årets konferanse kommer senere i vår.

Les mer om vårens aktuelle
kurs og fagdager på

www.iko.no

MENIGHETENS GAVER TIL BARN

TILBUD!

BESTSELGERE

med opptil

60%

rabatt

kirketrapp

TROSOPPLÆRING I HJEM OG MENIGHET

www.iko.no